

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld. — kr. „ pol leta 1 „ 60 „ „ četrť leta — „ 80 „ Naročnina se pošilja opravištvu v škofjisk. poslopju (Bischofhöf.) Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne v. stice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Mogočni Rusi pa turški Kristijani.

Junaški Srbi so po 8dnevem klanju srečno odbili napad glavne turške vojne na šance okoli mesta Aleksinaca. Vsled tega so se Magjari pa naši nemški liberalci kaj kisló držali. Po njihovih listih bila je velika žalost in prav mačkinje javkanje. Toda Turki so pred Aleksinacem tepeni naglo iz desne strani reke Morave prhnoli na levo ter 1. sept tamošnji oddelek srbske vojne vrgli nazaj. Vsled te zmage je nastal velik krič veselja in radosti pri Magjarih in njihovih zaveznikih, nemških ustavakih. Najbolj rjove „Neue freie Presse“ — prvi list vseh nemškutarjev, Judov in Turkov na Dunaju — ter pisari: „mi se veselimo turške zmage; zmaga Turkov je ob enem tudi zmaga — avstrijskih Nemcev; turška zmaga nas reši — slavjanske kuge.“ Tako pisari ta nesramni list o Slavjanih, ki tudi v Avstriji nosimo dobro polovico vsega krvnega in denarnega davka! Tako žali nas in ščuje ustavoverski list Nemce zoper nas. Toda bodi tem nemškim ustavovercem njihovo turško veselje! Naj kažejo svetu brezsravno, da so v svoji politični revščini že prisiljeni naslanjati se — na Turka! Slavjani na Turškem bodo vendar rešeni preden preteče leta dni. Temu porok nam je njihovo junaštvo pa železna roka — Rusov.

Kar svet stoji še mogočni Rusi niso nikdar pokazali toliko sočutja, usmiljenja, skrbi in djanške ljubezni za svoje slavjanske brate, zlasti za Srbe in Bolgare, kakor ravno sedanje dni. Ves narod od carske rodbine do bornega kmeta se zanimiva za turške Kristijane in jim pošilja denarjev, orožja, vračnikov, prostovoljcev zlasti oficirjev. Mnogo teh je že smrt storilo, a na mesto njihovo stopajo drugi; do sedaj je došlo 300 oficirjev. General Črnajev sam je Rus in te dni so ruski bogataši Srbom posodili 12 milijonov rubeljev (ruskih goldinarjev). Sploh Rusi kažejo sijajno djanško ljubezen do svojih jugoslavjanskih bratov. Brez ruske pomoči bi Turki gotovo že prodrli v Beligrad. Ali Rusi so pripravljeni storiti še več.

Potegnoli bodo tudi mogočni ruski meč, ako utegnajo Turki vendarle Srbe in Črnogorce premagati. Da bi divji Turki zopet Srbe, Bosnijake in Bolgare vklonili pod svoj kruti jarem, tega Rusi ne bodo trpeli. To je razvidno iz vseh ruskih listov. Da naši bralci poizvedó, kako o tej stvari ruske novine pišejo, hočemo jim tukaj par stavkov navesti iz ruskih novin.

„Ruski Mir“ (Ruski Svet) na primer piše: „preveč nedolžne slovanske krvi je izteklo, nego da bi se moglo misliti na sklepanje miru, kakoršen nasvetujejo nekateri evropski ministri, posebno angležki. Ni misliti o nobenem takem miru, po katerem bi v Bosni, Bolgariji in Hercegovini vse pri starem ostalo in se Kristijani zopet prepustili maščevalnej roki turškeje. Tak mir bi bil začetek pogina jugoslavjanskega plemena. Nedolžne žrtve turškega gospodstva v Bolgariji, Starej Srbiji, Bosni in Hercegovini morajo maščevane biti. Če Srbija ne bode dovolj močna maščevati svojih rodnih bratov, morajo to prevzeti druge močnejše, ruske roke. Sedaj ne gre več za to, mir v Evropi ohraniti, ampak za to, slovansko-krščanske dežele Turku iz rok izpuliti.“ Še odločnejše piše „Golos“ (Glas) ter pravi: „slovanske koristi so postale tudi koristi ruskega naroda. Malo jih je pri nas, ki bi ne vedeli, zakaj so Slovani tlačeni, malo, ki bi ne vedeli, zakaj odselej tlačenim Slovanom pomoč dajemo. Mi smo na boj pripravljeni in se ga ne strašimo.“

Ruska vojna šteje 1 milijon vojakov in 2000 kanonov. Rusov je več, kakor 80 milijonov duš, ki zamorejo tedaj še enkrat toliko vojakov na noge postaviti, kakor jih že imajo!

Cerkvene zadeve.

Konkurz ali izpit za župnijsko službo napravili so sledeči častiti gospodje: Jožef Zadravec, Andrej Kraner, Anton Slatenšek in Vekoslav Kos.

Petdesetletnica dr. Büchinger-ja, generalnega vikarja in ravnatelja sekovskega semenišča v Gradcu se je 30. avgusta res sijajno obhajala.

Blizu 200 duhovnikov je zlatomešnika spremilo pred veliki altar stolne cerkve. Tudi iz naše lavantinske škofije bilo je više 20 duhovnov navzočih, med njimi č. gg. kanonika Pak in Modrinjak. Celih 42 let že je dr. Büchinger ravnatelj sekovskega semenišča in v teh letih je imel na skrbi 1100 bogoslovcev, kojih je blizu 1000 bilo v mešnike posvečenih in v dušno pastirstvo poslanih v graško in mariborsko škofijo. Izmed teh gospodov je eden, grof Otokar Attems, postal knezoškof, eden, dr. Lovro Vogrin, stolni prošt lavantinski, 2 infulirana prošta, 6 kanonikov, 2 častna kanonika, mnogo profesorjev, dekanov, župnikov in kaplanov. Hvaležni učenci so zlatomešniku poklonili lepo latinsko zahvalno pismo s 730 podpisi, album s 500 fotografijami in srebrn pozlačen kelih. Težko se bo kde po katoliškem svetu našel seme-niški ravnatelj, ki bi ovo prevažno službo dr. Büchinger-ju enako opravljal celih 42 let!

Občni VI. zbor društva sv. Cecilije osnovanega za vse dežele „nemškega jezika“ se je v Gradcu vršil 29., 30. in 31. avgusta. Zborovanja se je vdeležilo kakih 1200 ljudi iz vseh krajev Nemčije in Avstrije. Tudi iz Zagreba, iz Gorice, iz Kranjskega in Koroškega jih je nekaj došlo. Iz naše lavantinske škofije bilo je več svetnih navzočih in pa 30 duhovnikov; med temi č. gg. Pak, Orožen, Modrinjak, Kosar, Glazer, Stranjšak, Meško in drugi. Iz Celovca smo videli kanonika č. g. Schellander-ja. Milostljivi naš gospod knezoškof so društvenemu predsedništvu poslali pismo, v katerem pravijo: „červano mi ni dano vdeležiti se zanimivih in času primeraih razprav pri obnem zborovanju društva sv. Cecilije, tako vendar prosim bodite osvedočeni, da njegovim prizadevam želim na vse strani blagoslovljenih uspehov in sem rad pripravljen jegovo delovanje tudi v moji škofiji širiti; vsaj je cerkvena godba in petje mnogovrstno popačeno in sprideno.“ Društvo sv. Cecilije si prizadeva cerkveno glasbo na podlagi cerkvenih zaukazev in korala popraviti ter pomagati, da zopet obvelja cerkvena godba in petje, kakoršno pristaja najsvetejšemu, kar človek na zemlji glešta. Jezusu Kristusu, Sinu božjemu, kateri prebiva, se časti in uživa v svetiščih katoliške Cerkve. Društvo hoče iz svetih hiš božjih zapoditi vso nespo-dobno, posvetno in nečimerno godbo in petje in ga nadomestiti z dostojnim, svetim in pobožnim. V dosego toliko svetega namena se poslužuje mnogovrstnih sredstev, zlasti skuša osnovati pod-družnice po škofijah in župnijah z izurjenimi pevskimi zbori. Na Štajerskem ima take pevske zборе že v Admontu, v Lambrecht-u, v Uebelbach-u in v Riegersburg-u. Ti zbori so v Gradec poslali 40 pevcev, kojim se je 18 pridružilo iz Regens-burga na Bavarskem. Združeni pevci so v stolnej cerkvi pri raznih svetih opravilih popevali, da bi tako djanski pokazali, kako bi se po namenu sv. Cerkve naj Bog častil v katoliških hišah božjih. Pokazali pa so to tako dovršeno in izvrstno, da

se je vse čudilo. Marsikdo je pri tej priložnosti morebiti prvič in prav sprevidel, kamo smo s cerkveno muziko in petjem zašli.

Lavretanske pte litanije bile so vsaka točka — pta molitev ali prošnja. Latinska pta meša zložena od Palestrina-ta, kralja vseh skladateljev, je storila nepopisljiv utis na poslušalce. Veliča-sten je bil „Te Deum laudamus“ od dr. Witta; lepe so tudi bile pte večernice, črna meša, križev pot, najlepše pa petje pred sv. Rešnjim Telesom. Presunjenemu poslušalcu se je zdelo, kakor da bi mili angelii bili prileteli iz svetih nebes, se zdru-žili z najboljšimi Adamovi otroci in zapeli Sinu božjemu, zakritemu v sv. tabrnakelnu: Tui sunt coeli et tua est terra, t. j. tvoja so nebesa in tvoja je zemlja; vidi turbam magnam, t. j. videl sem veliko množico . . . stati pred tronom božjim . . . (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Naravoslovne črtice o konju.

Govoril dr. Ivan Geršak v Ormužu.

II.

Arab potrebuje konja, kterega si je tako pri-vadil, kakor mi najkrotkejšo domačo žival; na konju potuje, na konju pase svoje črede, na konju se prikaže pri svečanostih in v družtvih, na konju se bori za svoje življenje in svoje ognjišče, na konju živi in umerje. Časti pa tudi konja, kakor si mi vajeni nismo; arabski učenjaki nam pri-povedajo, kako je stvarnik stvaril konja. Rekel je vetru: „iz tebe bodem stvaril stvar, ki bode nosila mojo čast; ljubili in častili jo bodo moji poddaniki, bali se nje pa bodo vsi, ki ne ravnajo po mojih postavah.“ Potem je stvaril konja in mu rekel: „tebe sem stvaril in nič druga tebi enakega; vsi zakladi zemlje so pred tvojimi očmi; moje so-vražnike bodeš poteptal z nogami, moje prijatelje pa nosil na svojem hrbtu; ta je sedež, iz kterega mi bodo prihajale molitve; na celi zemlji bođi srečen pred vsemi drugimi živali, ker pridobil si bodeš ljubezen gospodarja zemlje; letal bo-deš brez perut in zmagal brez meča!“ — Zato pa tudi Arab misli, da je konj le pri njem srečen in v pravih rokah, in da je greh ga drugam proda-vati; beremo toraj tudi, da je Abd-el-Kader sè smrtjo kaznil vsakega, o kterem je čul, da je konja prodal Kristijanu. Ravno ta poveljnik piše generalu Daumas-u o izreji konjev: zdrav konj, ki dobiva toliko ječmena, kolikor ga potrebuje, mora vse storiti, kar jezdec od njega tirja, ker prislovica pravi: daj mu ječmena, pa ga muči. Dobri konji ne pijejo eden ali dva dni nič; komaj imajo dosti jesti, pa morajo le izpolnovati voljo lastnika. To je moč navade, ker Arabi trdijo, da mora konj kakor človek v prvem času svojega življenja biti izgojen in navajen; nauk mladosti ostane kakor pismo v kamen rezano, nauk višje

starosti pa zgine, kakor ptičevo gnezdo. Mladiko lahko pripogneš, staro deblo pa nikdar več ne! V prvem letu že uči Arab svojega konja, v drugem pa že jezdi na njem; odtod prihaja, da so konji v starosti tako pretrpljivi. Pregovor pravi toraj tudi: v prvem letu privezi konja, da se mu kaka nesreča ne zgodi, v drugem ga jezdi, da mu bo križ še enkrat tako širok, v tretjem letu ga znovič privezi, in ako takrat ne velja nič, pa ga prodaj!

Žlahni arabski konj je lepe rasti, ima kratka in gibljiva ušesa, močne kosti, suh obraz, velike nosnice, lepe črne velike oči, dolg vrat, široke prsi in širok križ, pa ozek hrbet, okrogle noge, črna kopita, bolj majhno redko grivo, pa jako gost zimnat rep. V okraju „Nežd“ v Arabiji so najslavnejša plemena, katerim pravijo „kohlani“ (plemeniti, popolni), tam je kojih 20 konjskih plemen, od koder so se v druge kraje razširila. Arabi tako ljubijo svoje konje, da mislijo, da izvirajo od tistih plemen, ktera je imel njihov veliki prerok Muhamed; zato strogo pazijo, da si ohranijo čista plemena; zato je navada, da mora vsak posestnik žlahtnega pastuha dati, da vbreji tudi žlahtno kobilo, ako ga lastnik kobile poprosi; ti pa romajo s kobilami včasih po sto milj daleč, da le najdejo žlahtnega pastuha. Za to prijaznost dobi lastnik pastuha nekaj ječmena, eno ovco ali pa mleka, sramota pa bi bila peneze jemati za tako dopuščenje. Imenovali bi ga „prodajalca konjeve ljubezni“. Le takrat, kedar bi kobilica nežlahtna bila, sme posestnik pastuha odreči to prijaznost. Se ve, da kakih plemenskih listov (Belegzettel) v Arabiji nimajo; a zato morajo pa biti svedoki pri žrebcu in pa takrat navzoči, kedar kobilica povrže, da svedočijo istoto žrebeta. Do 18 mesecev žrebe brez posebnega nauka raste, potem pa ga začne jahati dečko, kedar ga goni napajat. Še le, ko je 2 leti staro žrebe, se mu priveže sedlo, vendar jako rahlo in pazljivo; žvale mu iz začetka obvežejo z volno in jih poškropijo s slano vodo, da se žrebe na neprijetno železo lažje navadi. Le počasi ga vadijo rabiti svoje moči, kar redoma 7 let trpi. Zato se glasi pregovor: 7 let za mojega brata, 7 let za me, a 7 let za mojega sovražnika. Kedar gre Arab v vojsko, ne želi rodovina njemu sreče, nego konju; kedar Arab v vojski pade, žalost po njem ni tolika, kakor če bi bil konj pal; če ta pogine, žaluje in plaka lastnikova družina mesec dni za njim! Konji arabski pa so tudi taki, da ne potrebujejo nikdar biča; že besedica jih spodbudi; človek in žival sta si kakor dva brata, eden se od drugega ne more ločiti; večkrat se je že pripetilo, da je konj svojega lastnika, ki je v vojski pal, odtrgal sovražnikom, ter mrtvega zanesel do šotora, češ, da ne bi sovražnik oskrnil njegovega gospodarja. Pri vsem tem pa je arabski konj zadovoljen z navadno hrano in je pretrpljiv, kakor težko ktera druga žival; žlahtne arabske konje lahko 5 do 6 dni neprenehoma jezdit in vsaki

dan vas bodo nosili 15 do 18 milj daleč; ako so dva dni počivali, spet lahko toliko pota ravno tako hitro preletijo; kedar pa Arabi morajo bežati, jih nese konj v 24 urah 36 milj daleč. Zato pa še dandanes Arabi zahtevajo za dobro kobilo do 15.000 gld. pa še se vendar težko ločijo od svoje „Aruze“ (neveste), Lule (bisera), Mordjane (korable), Mahmude (slavljene) itd. — Toliko o arabskem konju.

Le kratko še pogledjmo na angleškega konja. Tam si jih izredijo in izgojijo, kakor jih potrebujejo; najtežji in najmočnejši konji za težko voznjo, pa tudi lahki dirjavci in jahači se tam nahajajo. Najimnitnejši dirjavec je bila kobilica Eklipse, arabskega plemena; le 17 mesecev se je merila z drugimi konji, pa vse je premagala. Lastnik je pridobil z njo v tem kratkem času 250.000 gld. premij. Po tem pa ni noben lastnik več se hotel s svojimi konji dirke udeležiti, ker je Eklipse vsakega premagala. Eklipse in 6 njenih žrebet je lastnik prodal še za 250.000 gld. in za se je dobil še vsako leto 5000 gld. dosmrtnega izgovora. Pa konj je poginol 25 let star (leta 1789) in njegov skelet se še dandanes kaže v Oksfordovem muzeju. Preletel je vsikdar angleško miljo v 2 minutah. Nek drugi konj je preletel 4 milje v 7 minutah 30 sek., eden pa je skočil 24 črevljev daleč, a drugi 30 črevljev. Mitton je jezdoč na svojem konju preskočil 18 črevljev široki graben, konjev skok pa je 27 črevljev in 9 colov obsegel. Kakovo ceno imajo enaki konji na Angležkem, to kaže prodaja konjev v Middle-Parku; en konj se je prodal za 90.000 tolarjev, drugi za 50.000. Pruska vlada je kupila enega konja za 45.000 tolarjev. Celo navadni vozni konji lepega plemena so se prodali po 14.000 tolarjev. Sedaj tudi lahko zapopademo, zakaj so naši pradedi konje tako v časti imeli, da so celó mislili, da konji vedó skrivnosti, kakor svečeniki. Stari Vendi na otoku Rügen so imeli belega konja, posvečenega paganskemu Bogu Sventividu, kterege je smel krmiti in jahati le njihov prvi svečenik.

Čestiti poslušalci! pogledali smo si konja od več strani, ter sklenem svoje slabe besede s presrečno željo: da i mi začnemo ljubiti milega nam konjiča kakor Arab, da i mi se lotimo razumne konjereje, kakor Anglež; potem bodemo spoznavali resnico arabskega pregovora: život žlahtne kobile je velik zaklad.

M. Toga noge in ozka kopita konjem ozdraviti, se priporoča voda, v kateri je nekoliko kuhinske soli raztopljene. Z tako vodo se konjem bolene noge večkrat vmivajo in nektare minute v nji kopljejo. Tudi platnene capice v tako vodo pomakati in kot okladke na noge jim polagati, je dobro. Voda, bodi si topla ali mlačna, v kateri je nekaj galuna raztopljenega, tudi pomaga. Toga noga se večkrat za nekaj časa v tako galunovo vodo postavlja.

M. Rani amerikanski rožni krompir je vsega priporočauja vreden. Ta nova krompirjeva sorta ima belo, trdno, prav mokrato meso, se rada in brž prekuha in je tedaj posebno za na mizo vsega priporočila vredna. Izmed vseh dozdej znanih sort je ta najranejša in rodovitnejša. V prosti zemlji dozori krompir v 8—9 tednih popolnoma in ostane dober do novega. Sploh kar se okusnosti, obilne rodovitnosti in rane zrelosti tiče, je to prva sorta, prava krona med krompirjem, ki mu ni vrstnika. Krompir za seme se dobiva pri trgovcu M. Berdajsu v Mariboru.

M. Kumara labudovka. Ta kumara je dobila svoje ime od podobe, ker ima vrat labudovemu vratu podoben. Ta sorta spada med naše najboljše salatne kumare, je prekonavadne dolgosti, ki včasih 90 in še več centimetrov preseže. Je vedno lepo živo zelena, ima nježno meso in je kaj prijetnega okusa. Cela podoba je prav dopadljiva, ker je lepemu vzdignjenemu labudovemu vratu nekoliko podobna, od koder tudi njeno ime. Dalje ima tudi še to prednost, da je do pozne jeseni rodovitna in ravno tako za prigodno prirejo v gnojnih gredah, kakor za navadno prirejo v prosti zemlji. Seme se dobiva pri trgovcu M. Berdajsu v Mariboru.

Sejmovi 11. septembra v Rušah, v Šmarji, v Loki, pri sv. Janžu pri Spod. Draubergu. 12. sept. v Gornji Radgoni. 13. sept. v Dobjem; 14. sept. pri sv. Ani na Krembergu, v Rogateu, v Sevnici, v Ivniku, v Golobinjaku. 15. sept. v Pleterjah, v Zdolah.

Dopisi.

Popravek. V poslednjem listu se je tretji dopis bil krivo postavil Od sv. Jurja, kajti glasiti bi se imel: Od sv. Urbana nad Ptujem.

Ured.

Od Polskave. (Brandstetter-Seidlov ministrant.) Znani divjak Šalk, bivši župan na Gornji Polskavi in Seidl-Branstetter-jev „ministrant“ zapustil je pred kratkim svoj dom in obupan in lačen jo pobrisal proti nemškemu „reichu“ v Beč, kjer še njegova žena neki ima hišo. — To je tedaj tretji, ki si je popolnem „izbirtval“ in to samo zaradi divje sovražnosti do Slovencev in zaradi pomanjkljivosti potrebnega uka. Govoril sem s kmetom, ki mi je toževal o slabej letini, o velikih davkih itd. in vprašal sem ga, ali se srenječanom na Polskavi toži za Šalkom? — Eh! Bog in sveti božji križ — je djal — kaj bi se nam neki tožilo — vsaj se nismo druga naučili od njega, kakor zapravljati brez potrebe in pa še poleg zanemarjati delo na polju. Vse je hotel naenkrat nemški napraviti in nam priporočal Seidlna in Brandstetar-ja za bogova, katera nam bosta pomagala do blagostanja; zdaj vidite, gospod! — zdaj so si pa vsi „zbito-

vali“ in še drugim so pripomogli, da bodo tudi v kratkem na nič djani. Eh! vejo gospod — pravi — to je sama sleparija — naj si rajši samim pomagajo, — zdaj so enega zaprli na rotovž v Celji, tam, kder so tatje in ravbarji zaprti, naš Šalk pa je obupal nad božjo milostjo in nad svojo pametjo, zapustil hišo in vse in pobegnil proti Dunaju. — Jaz sem kmetu djal, da se mi srenječani ne usmilijo dosta — zakaj ste pa tako neumni in poslušate na take pritepuhe, kojih ne poznate in ravnate proti svojej zdravej pameti — zakaj pa rajši ne poslušate drugih ljudi, ki Vam v domačem jeziku razlagajo potrebne nauke!

Seidl se kaplanov strašno boji. Ravno včeraj mi je pravil moj prijatelj, ki je učiteljsko službo nastopil v okolici, da mu je Seidl pred vsem na srce polagal, se ne seznaniti z g. kaplanom. Kajti, pravi, če se boste z kaplanom pečali, potem ste že zgubljeni.

Iz Slovengraškega okraja. Redko pa prav veselo slovesnost so obhajali dne 27. avgusta Vuzeničani. Tamkajšnji visokočastiti gospod nadžupnik Anton Galuf, k. šk. konzistorijalni svetovalec in dekan so namreč zapeli zlato sv. mešo. Že dan poprej se je zbralo več dalešnjih č. gosp. duhovnikov, ki so na kolodvoru sprejeli prečastitega g. korarja M. Modrinjaka, ter ga med pokanjem možnarjev in izvrstno iz Maribora pripeljavo se jugoželezniško bando spremili do farovža. Skoraj, ko se je zračilo, bili so vsi bližnji griči s kresi razsvetljeni; možnarji zadoné, in noč bila je skoraj v dan spremenjena od umetne razsvetljave. Vuzeničani, za kar jim gre vsa hvala, napravili so mnogozasluznemu in vseobčespoštovanemu gospodu nadžupniku bakljado, pri kateri je banda mojstersko igrala, a možki zbor zapel lepoglasne pesmi. Ljudstva se je pri tej priliki vse trlo. Bengalski ogenj je dal temnej noči čarobno lice. Po dovršenej serenadi je na bližnjem griču umetna razsvetljava in šviganje raket s prav lepimi spremembami, še precej pozno v noč trajala, a banda je razveseljevala občudovalce. Drugi dan ob 10. uri bil je slovesni spreved iz farovža v cerkev. Med izvrstno godbo, donenjem možnarjev in neštevilno mnogim ljudstvom, stopali so sivi starček opirajoči se na palico, — spremljani od veliko duhovnikov in belo opravljenih deklic k altarju. Marsikteremu se je solza v očeh lesketala, ko je videl častitljivega starčka tako jasnega, veselega in zadovoljnega obraza. Služba božja se je začela s slovesnim nagovorom, katerega so imeli prečast. gospod kanonik M. Modrinjak. Iz vrstna, krepka in jasna beseda je globoko poslušalcem segala v srca. Vsi so bili ginjeni, spoznavaši veselje, ki jim ga je pripravil Gospod. Po dokončanej pridgi se je začela sv. meša. Prav s povzdignjenim glasom so zapeli častitljivi starček „gloria“ in zbor duhovnikov na koru, jim je z zbranimi glasovi odpeval pod spremstvom gosp. Rakuša, nadučitelja Marenberžkega; izurjeneg

organista. Ko je služba božja minola, vršil se je sprevod v farovž, kder so se vrstile najsrčneje čestitke. Velečast gosp. nadžupnik so prijatelje svoje in častilce na obed povabili, da se vkupno z njimi malo razveselijo; — 22. iz bližine in od daleč prišedših duhovnikov se je zbralo okoli njih. Prekrasno so nazdravljali preč. g. kanonik M. Modrinjak jubila ntu; spomnili so se pri tej priliki tudi duhovnega in svetnega poglavarja, mil. knezoškofa itd. Prav živahna je bila zabava; na posled se je družba razšla in vsak izmed častitih udov je vzel seboj blagi — neizbrisljivi spomin v svojem srcu na slavnostni dan.

Od Sotle. Predsednik Šentpeterskega šolskega sveta je naredil 17. avg. velikansko šolsko svečanost. Nabralo se je denarja, kuretine na stotine, jaje, masla in sočivja. Neka dobrosrčna, zlahtna gospa je pripeljala poln voz pojedine in sodec dobrega vinca; seveda ne za „gmajn“ deco, ampak za gospodo. Na vse zgodaj so že z možnarji streljali, in otroci so od vseh strani vkup vreli. Ko so jih sem in tje letajoči učitelji uredili, se je začela dolga vrsta z godbo na čelno črez starodavni Leskovec (Šentpeter) tje proti poslopju velikuđušnega predsednika tukajšnjega šolskega sveta pomikati, da se tam v špaliru „gor postavi“, potem nazaj obrne in proti sv. Gori mahne. Tam se je potem lepa cerkvena slovesnost opravila, pri kateri so otroci Bogu in carju lepo hvalo peli. Po tej slovesnosti se je pa začel želodec glasiti, in otroci so se milo po mizah ozirali. In res, kmalu so dobili neke vodene juhe, iz ktere so kosmati kramplji vkup nanošenih petelinčekov molieli; dobili so tudi košček kruhca, nekaj smradljive fižole in zlevastega krompirja. — Še piti so dobili, in sicer neke žlobudre, v kateri so k vodi nekaj vina?? primešali. Hvalevredno je bilo le obnašanje podučitelja, ki je sam lačen in žejn lačno deco vsaj z otročjimi igrami nekoliko razveseljeval. Drugi se nikdo za deco brigal ni, kajti šolska veselica je postala veselica predsednika in njegovih prijateljev! Vkljub lačnemu trebuhu so vendar morali otroci od vseh krajev zbranej gospodi(?) živio! klicati. Nekteri so se hitro po cerkvenem opravilu domu odpravili boljše fižole jest in vsaj dobre vode pit. Drugi pa so se zvečer domu javkali: lačen! lačen! ter si na petu kruha kupovali. Prihodnje leto si le naj ti gospodje še večjo mavho pripravijo, da bodo še več dobili haha!

Iz Brašlovč. Dobre ceste so veliko vredne; one so veselje prebivalcev, čast kraja in znamenje omike pri narodu. Žali Bog da to ni povsod tako! Vše pred več leti je nek dopisnik v „Slov. Gosp.“ ojstro grajal, in to po pravici, naš tedajni občinski zastop zaradi ceste mimo lipe, katera je še pa vedno v takem, če ne v slabem stanju. Želimo pa, da bi se ta jako potrebna cesta zgotoviti dala. Zdaj imamo upanje, ker naš vrli za blagor občine vneti g. župan si veliko prizadeva nekatere trmoglave nasprotnike na to pripraviti

in prepričati, kolike važnosti da so dobre ceste. Ravno tako potrebno je tudi, da bi se hitro, ko otavo pokosimo, zavkazalo toliko zaraščeni potok Trebnik iztrebiti. Minulo je že 24 let, odkar je bil zadnjič strebljen, pa še tedaj kar na pol, ter tako ob povodnjih veliko kvara po travnikih še več pa po njivah dela, in je vedno več pritožb zaradi tega slišati. — V noči od 31. avgusta do 1. sept. je bilo pri nas silno deževanje. Savinja je tako silno narasla, da že od l. 1852 tako velika bila ni, ter je zopet mnogo lesovja in zemlje odnesla. Želimo, da bi se skoraj toliko potrebno reguliranje Savinje začelo, za kar še pa bodemo menda dolgo čakali.

Iz Vranskega. (Zlata poroka) se je obhajala cerkovnika, ki je že štiri in petdeseto leto v zakonu pri Materi božji za Čreto v Vranski fari. Čudno veliko ljudi se je te svečanosti udeležilo, in marsiktera solzica je ljudem v očeh zaigrala, ko so videli starčeka pred Marijinim altarjem stati. Gospod duhovnik so v svojem govoru posebno omenili; da jima je to starost gotovo Marija sprosil. Po skončanem opravilu so starčekoma in njunim navzočim otrokom pridni gospodje prav lepo in veselo postregli z jedili in pijačo, kar jim Bog obilno povrne!

Iz Bizeljskega. (Žrtva pijanosti.) Nedavno je posestnik Paulič v Dogmancih na svoj voz naložil več sodov vina, da ga zapelja nekemu krčmarju. V svojo nesrečo je pa tudi sebi in sicer preveč vina naložil, tako, da je brz viujen na vozu zaspal. Vajeti mu zletijo iz rok in konji vkrenejo z vozom naravnost proti domu namesto proti krčmarju. Toda preden so prišli do doma, so voz tako na kraj steze zapeljali, da se je vse: voz, polovnjaki z voznikom vred, prevrglo v globoki graben. Paulič je prišel pod 13 veder držeči sod, ki ga je takoj usmrtil. Truplo nesrečnikovo pa so potem, menda zaradi strahu pred komisijonom, pustili v grabnu ležati — dva dni. To res nečloveško ravnanje je vzdubilo veliko nevolje in godrnjanja!

Politični ogled.

Vojska na Turškem postaja čedalje bolj srditam. Turki vedo, da gre za njih obstanek v Evropi, Srbi pa se bijejo za svoje žene, otroke in imetje; dobro vedo, da bi Turk vse pokončal, kamor bi prodrli. Po 6dnevni bitki pri Aleksinacu so Srbi in Turki 2 dni mrtve pokapali; 29. in 30. avgusta so Turki nenadoma zapustili desno pobrežje Morave in prestopili na levo ter se združili s Saib-pašem. Obenem so dobili 20.000 možnovih vojakov iz Zofije; tudi Srbi so pomnožili število vojakov, le prvi zvedeti niso mogli, koder bo Turk mahnil in to jim je bilo v nesrečo. Kajti 1. septembra so Turki na levi strani naglo lomastili naprej v Srbijo s 60.000 vojakij; Srbi jim tu kaj niso mogli več nasproti postaviti, nego 22.000

mož, ki so pri Prilavici in Androvacu celi den Turke zadrževali skozi 13 ur junaški vojskujoči se. Pozno po noči so se pomaknoli nazaj proti Deligradu, najmočnejšji trdnjavi na Srbskem. Palo je 17 ruskih oficirjev. Tudi Turki so morali grozno trpeti, ker se že 5 dni nikamor ne genejo. Srbska glavna vojna stoji sedaj za Deligradom, kder zapoveduje hrabri obrist Protič; v Aleksinacu je nameščen Hervatovič z 10 bataljoni; vse prebivalstvo je moralo mesto zapustiti. Isti den, t. j. 1. sept. je hotel Mehemed-Ali prodreti črez Jastrebačke gore, da bi Srbom prišel za hrbet, pa Lazar Antič ga je pobil. Niz Deligrada pri Čupriji dela 3000 delavcev šance. Iz Belegagrada so poslali na bojišče 44 kanonov, streljiva in mnogo granat. Za ranjence skrbi dr. Munda, rojen Čeh. Rusi so za ranjence poslali 60.000 zlatov. V strašni bitki pred Aleksinacem so Turki silovito šance napadali po 2 in 3krat na den; in to je uzrok, da jih je grozno veliko padlo; pred šanco Nr. 17 jih je obležalo 3000; vseh skupaj so imeli Turki 20.000 mrtvih in ranjenih; Srbi so manj trpeli. Črnogorcem se bližajo britke ure; 92 bataljonov Turkov s 50 kanoni je vdrlo v deželo, ki požigajo vse, do česar pridejo. — V Bolgariji ropajo in umarjajo Turki naprej. V Samakovem so obesili 30 starcev, a vstaje vendar ne morejo popolnem zadušiti.

Avstrijske dežele. Svitli cesar so pri velikih manevrih na Moravskem, cesarica pa je z nadvojvodinjo Valerijo došla v Miramar nad Terstom, od koder bo se po ladji peljala obiskovat Istrije in Dalmacije. — Na Kranjskem je mestice Logatec pogorelo; škoda se ceni na 200.000 fl. Za uboge pogorelce povsod pobirajo. Na Dunaju so bili primorani par učiteljev napoditi zarad pohujšljivega obnašanja. — V Levovu na Gališkem je vlada pograbila orožje in streljivo, ki je bilo za Srbe odmenjeno. — Magjari so v Budapešti prejeli 61 ruskih oficirjev, ki so potovali v Srbijo. Toda že drugi dan so jih spustili iz strahu pred ruskim konzulom. Magjar je sicer škramplje Rusom pokazal, a ž njimi zgrabiti si ni upal — ubogi Magjar! — Hrvatska sedanja vlada je sicer narodna, a preveč z Magjari vleče. To pa je krivo, da se je pri hrvatskih železnicah magjarski jezik vpeljal kot uradni jezik, da so bosenske bogoslovce iz Djakovara premestili v Ostrogon, Medjimurje odtrgali od naškoñje zagrebačke, da ne stavijo graničarske železnice in da so hrvatske žandarje postavili pod magjarsko, hovedsko ministerstvo. Take reči pa žalijo srce vsakega pravega Hrvata in zato ne pojde škof Strosmajer več v Zagreb v hrvatski sabor.

Vnanje države. Zlasti angleška v zvezi z našo skušajo pomiriti Turke in Srbe, kar se jim ne bode brž posrečilo. — Rusi zahtevajo, da se Srbom ne sme nič žalega zgoditi in da morajo Bolgarija, Hercegovina in Bosnija samostalne postati. Iz tega pa se utegne vojska med Rusi in Turki vneti. — Turški ministri so Murada V.

dali zadržnoli in so namesto njega postavili Abdul-Hamida II. za sultana, ki je sedaj 34 let star in besen Turk. — Prusko-nemški cesar je poslal generala Manteuffel-na k ruskemu caru v Varšavo in mu dal posebna naročila. — Na Angleškem se množijo javni taborji, na katerih ljudstvo svojo nevoljo izreka nad strašnimi neusmiljenostmi, katere Turki v Bolgariji uganjajo in obžalujejo, da angleška vlada take grde Turke podpira. Tudi Italijani so v Rimu imeli tabor in sočutje do Jugoslavjanov izrekli in za nje pobirali. — Maroniti, katoliški Kristijani na Libanu blizu sv. dežele so se vzdignoli zoper Turke.

Za poduk in kratek čas.

Turki pa bratje naši jugoslavjanski.

Britka žalost me prešino,
Pri spominu domovine
Vsemu svētu nepoznane
Od nikogar spoštovane!
S. Jenko.

V. Res žalostni občutki trgajo srce slavjanskemu rodoljubu, kedar si nekatera bolj nesrečna plemena Slavjanov in njihovo tužno osodo na spomin vzeme. To velja zlasti gledé ubogih Bolgarov. Po smrti slavnega Simona l. 927. je še mnogo deloma srčnih carjev, n. pr. Samuel Ohridski, Peter, Ivan Asen, Svetoslav, bolgarskemu carstvu branilo in ohranilo samostalnost in neodvisnost od greških cesarjev v Carigradu, ki so močno hlepeli po slavjanskih deželah in si jih podvreči neprenehoma prizadevali. Isto neodvisnost bi bili Bolgari ohranili tudi proti navalom novih sovražnikov, divjih Turkov, ako nebi v svojih srcih gojili stari, slavjanski greh — nesložnost. Razdraženi med seboj in v večnih prepirih in bojih s sosednimi Srbi, prišli so s temi vred pod turški jarem. Nesrečni den, kateri je Bolgarom prišel 505letno turško robstvo in sužnost, bil je 26. avgust 1371. Ob reki Marici, ki svoje zelene valove po najrodovitniši planjavi cele Bolgarske vali od skalnega Balkana do Egejskega morja, so se Bolgari zadnjič s Turki zgrabili a v 3dnevni krvavi bitki premagani bili. Iz začetka so Bolgari še precej mirno živeli v zemlji svojih očetov, stoprv pozneje počela je turška vlada jemati bolgarska zemljišča in jih delivati Turkom, kateri so se v vojski posebno skazali. Ti Turki so postali turški graščaki spahije imenovani, ki so z bolgarskim kmetom delali, kakor nekdanj nemški plemiči in graščaki pri nas slovenskim. Naložili so jim tlako, raboto, desetino in Bog vedi kolikotere davke. Turškim tlačiteljem so se pridružili lokavi Grki. Ti so Bolgare začeli l. 1767. po svojih greških popih in škofih tlačiti, izsesavati in ob narodno zavest spravljati. Vedeli so namreč sultana Mustafa III. zoper Bolgare načuvati. Rekli mu so, da bodo Bolgari le tedaj zvesti podložniki turškemu cesarstvu, ako jim sultan pobere domače, narodne duhovnike in škofe in te nadomesti z greškimi in sploh vse cerkvene

zadeve podvrže greškemu, razkolniškemu patrijarhu v Carigradu. Sultan se je dal res pogovoriti in je vse storil, kar so mu zvití Greki nasvetovali. Telesnemu sužanstvu pristopilo je sedaj duševno robstvo. V kratkem so narodno duhovenstvo iztrebili in ga nadomestili z greškimi popi, ki bolgarskega jezika niso umeli, ga tudi umeti niso hotli, ampak ga zaničevali in ljudem pravili, da bolgarski jezik ni za nobeno izomiko. Služba božja se je obhajala vseskozi v tujem greškem jeziku in v šolah se je podučevalo zopet le samo v greščini. Ovo nasilstvo od strani tatinskih Grekov. — Greki slovijo po vsem jutrovem kot najizvrstniši tatovi — trajalo je do l. 1867, tedaj celih 100 let. V tem letu so Bolgari otresli jarem greških popov in osnovali narodno bolgarsko cerkvo, ki ima lastnega patrijarha v Trnovem. Kakih 60.000 Bolgarov pa se je po prizadetju č. oo. Lazaristov zjediniło s katoliško Cerkvijo. Narodna duhovščina je začela brž postaviti narodne šole, katerih je sedaj že mnogo postavljenih. Bolgari namreč radi darujejo za ustanovljenje novih šol vse, kar je potreba. Tudi več tiskarnic in časopisov imajo. Sploh narod bolgarski se je v poslednjih 10 letih znatno začel gibati in iz 500letnega sužanstva dvigati.

(Nastavek prih.)

Smešničar 37. Kapucin in magjar sta v gostilnici ostala na noč. Ta ukaže hišniku, da ga naj zgodaj vzbudi, ker se hoče po železnici odpeljati. Hišnik ga res vzbudi. Sedaj se magjar hitro obleče pa v naglici ogrne kapucinov plašč zamenivši ga s svojim in hiti na železnico. Ko se je začelo deniti, zapazi na sebi kapucinov plašč; ves nevoljen godrnja: teremtete, snoči sem vendar dovolj trdno hišniku ukazal, da naj vzbudi magjara a budalo mi je vzbudilo kapucina!

Razne stvari.

(Pri sv. Petru pod Mariborom) bo prihodnji pondeljek 11. septembra predpoldnem skušnja za dekleta. Stariši ali duhovniki, ki se prepričati hočejo, kako dobro in lepo „šolske sestre“ otroke podučujejo so prijazno k skušnji povabljeni.

(Brevir najden) Horae diurnae hrani č. g. Anton Lednik, kaplan v Rušah (Maria-Rast). Lastnik se naj pri njem zglesi. Knjige imajo napis: Cimetier du Monastir de la Trappe.

(Banke Slovenije ravnateljstvo) je meni nič tebi nič razpisalo novo vplačanje po 30 goldinarjev na delnico. Brez sodnijske sile bo na Štajerske težko kdo vplačal.

(Turki v Celovcu) so se pomnožili, k starim 15 so zaprli še 4 nove.

(G. Morak), okrajni sodnik pri sv. Lenartu v Slov. goricah je izvoljen načelnik okrajnega zastopa. Vsi so te volitve veseli, le prejšni liberalni nemškutarski zastopniki ne; menda se bojijo zaradi velikega reda pri okrajni kasi??

(Slov. Bistriška železniška postaja) dela mnogo več stroškov kakor nese dobička in se tedaj ni splačalo novo cesto napraviti od nje do Bistrice za drage denarje, še menj pa bi treba bilo nove steze za 100.000 fl. v Sestrže, kakor zahtevajo Bistriški liberalci; pač pa bi treba bilo reguliranje Dravinje!

(Novi paromlin) v Mariboru se zove: Styria Dampfmitzle des Alois Edlen v. Kriehuber. Stoji više 100.000 fl. in utegne biti za posestnika denarstven grob ali mauzolej!

(Ženo zastrupil) je baje krčmar Martin Janšun pri sv. Vidu pri Šmarji; žena je naglo umrla in vračniki so v želodcu našli — mišnice; moža so zaprli.

(Za društvo duhovnikov) so plačali č. gg. Orožen 30 fl., Bosina 30 fl., Sredenšek 11 fl., Valenčak 1 fl. in Sparhakl 1 fl.

(Spremembe v lavantinski škofiji.) V stalni pokoj stopi č. g. Jožef Gospodarič, kn. šk. duh. svetovalec, župnik v š. Ilu in dekan v Skalški dolini. Č. g. Mih. Napotnik, kaplan v Vojniku, je sprejet v službo bogoslovske šole v Frinteum v Beču.

(Dražbe). Razpisanih je zopet na slovenskem Štajerskem vseh 59, a tretjo krat pridejo na vrsto 9. sept. Andrej Supančič 3920 fl. pri Konjiški sodnji, Anton Potočnik 910 fl. pri št. Lenartski sodnji; 13. sept. Juri Draž v Kamei 7386 fl. in Jernej Robnik 1700 fl. v Gorici in 5995 fl. v Kotu 15. sept. Filip Kočivnik v Jauneggu 800 fl. Franc Tronjko pri sodnji Konjiški in Salficki v Brežicah 2750 fl. 16. sept. Anton Muhič pri sodnji v Radgoni; 11. in 25. sept. Ferdinand Prögelhof v Celji 4760 fl.

Tržna cena

preteklega tedna po Hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁰⁰/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pšönica		Rž		Ječmen		Oves		Taršica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . . .	7	90	5	90	5	50	3	50	5	30	—	—	5	40
Ptuj	7	30	6	—	3	60	2	80	5	80	4	50	5	—
Mahrenberg . . .	10	10	7	25	5	70	3	70	5	75	7	80	5	69
Gradec	8	61	6	45	4	61	3	48	5	26	—	—	5	50
Celovec	7	64	6	40	4	73	2	10	5	46	4	46	4	—
Ljubljana	8	45	6	17	4	39	3	80	5	40	4	39	5	53
Varaždin	8	—	6	20	5	80	3	20	5	40	7	—	5	20
Zagreb	9	80	6	—	5	—	3	—	5	60	—	—	—	—
Dunaj	10	40	9	40	9	15	7	30	6	90	—	—	—	—
Pešt	9	92	8	35	6	70	7	—	6	40	5	—	—	—

Loterijsne številke:

V Gradcu 2. septembra 1876: 11 67 33 50 29.

Na Dunaju „ „ 40 38 75 78 82.

Prihodnje srečkanje: 16. septembra 1876.

2-3 **Na prodaj**

je v Brodeh blizu Vranskega pri veliki cesti mlin na 4 kolesa, s stopami in žago; jez je čisto nov. Pri mlinu je lepo stanovanje, živinski in svinjski hlevi in zemljišče. Natančneje se poizvé pri Jož. Omeršiju na Vranskem (Franz bei Cilli).

2-3 **Trgovski učenec,**

14 let star, zmožen slovenskega in nemškega jezika, dobro izurjen v računanju in pisanju, se takej sprejme pri g. Juliju Schmidt-u, trgovcu v Pilštanju pri Kozjem na Spod. Štajerskem.

2-3 **Učiteljska služba**

je razpisana pri enorazredni šoli v Spitaliču pri Konjicah. Učitelj dobi prosto stanovanje, prostorno gospodarsko poslopje, nekoliko zemlje in prostovoljno pšenično in vinsko bernjo za orglanje, ki je vredna 300 fl. Prosilci se naj pismeno oglasijo do 12. septembra t. l. pri krajnem šolskem svetu v Spitaliču. Zorko, načelnik.

Zalogo klobukov
priporočuje
Karol Petuar
v Mariboru
v gornjej gosposkej ulici,
(kavarnej Pichs-ovej nasproti)

in sicer klobuke za gospode — gospe — in otroke po najnovjej in najokusnej noši po čudovito nižkej ceni. Razni klobuki za gospe se sprejemajo na očeđenje, barvanje in popravo.

Čestite odjemnike uljudno prosimo, naj pridejo do konca tega mesca po svoje očeđene slavnike, ker za na dalej ne prevzamemo nobenega poročstva.

2-3

FABRIŠKA ZALOGA

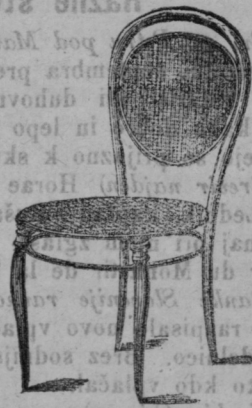
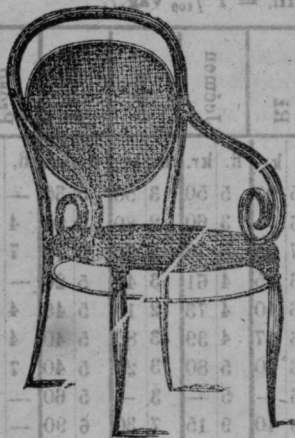
prveštajerske

fabrike za izdelovanje pohištva iz trdnó vitega lesa

Janeza Lacher-ja v Mariboru

se nahaja

v Tegethof-ovi ulici v Mariboru.

Naročilom za oskrbljenje krčem, kavarň, kopališč, uradnic, dvoran, jedilnic, spavnic, nevest itd. s pohišjem se točno, popolnem zanesljivo in pošteno ustreza. Posebno opozorujem na pri meni iz samega in trdnó vitega lesa izdelane stole ter si dozvolujem opomniti, da zamorem vsled jako razširjenih opravnih zavez in praktične uredbe v moji fabriki vselej ustrezati vsem zahtevam in vsa naročila izvrševati hitro in dobro ter se čestitemu občinstvu lepo priporočam z najodličnejšim spoštovanjem

JAN. LACHER.

1-3

Zaloga v MARIBORU v Tegethof-ovi ulici.